

Въ самонадѣяната речъ на Яворовия Демонъ има нѣщо отъ думитѣ на Фалка въ *Notosariens*, когато говори на Маритъ, че тя е невинна гължбица, която трѣбва да дойде при него, за да изпита най-голѣмото щастие и да я погуби, както мълнията убива, безъ да знае защо.

*

Въ единъ отъ разговоритѣ си съ проф. М. Арnaudовъ („Психография“ и пр.) Яворовъ изповѣдва: „Скокътъ отъ „Заточеници“ и „Хайдушки пѣсни“ къмъ „Пѣсенъ на пѣсенъта ми“ е наистина голѣмъ. Тамъ — патриотически настроения, ясенъ смисълъ и образи въ дневно освѣтление, тукъ — скептицизмътъ на една отчаяна душа, болезнена самоанализа, неуловими, загадъчни видения и мистически начинъ на изказване. Разликата въ формално отношение изпъква не по-малко релефно отъ тая на съдържанието: на една страна стройни четиристъпни ямби въ осемъ стиха, на друга — свободни ритми, които се мѣнятъ отъ строфа къмъ строфа“.

Всичко това е вѣрно. Безспорно е сжщо, обаче, че този скокъ би билъ невъзможенъ безъ външно въздействие, каквото нашиятъ поетъ отрича. „Спиряхме се вече веднѣжъ на чуждитѣ влияния. Той ги отрича. Отрича не само съзнателното школуване у други поети, но интереса си къмъ чужда поезия (М. Арnaudовъ „Психография...“). Това въздействие настъпва тъкмо тогава, когато Яворовъ изживява народническитѣ и патриотически увлѣчения.

За тѣхната по-бърза ликвидация и за формирането у него на новъ чисто индивидуалистиченъ свѣтогледъ безспорно много помогна „духътъ на времето“, чийто най-голѣмъ изра-